

Diàleg

AVUI+

Des del 1976

 CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

 ANTONI CAMBRÉ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
CARLES FLO, adjunt a la presidència
ORIOL HUGUET, director general
BERTA CASTELLET, directora de màrqueting
GONZALO CANEDO, director comercial
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, director de producció
IVAN GRAU, cap financer
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**IMAGINAR EL FUTUR
I PENSAR EN EL PRESENT**

 David Bueno i
Torrens

 Professor i investigador de genètica
de la Universitat de Barcelona

Extingim-nos bé

La fi de l'estiu i el retorn de les vacances poden ser tot un exercici de supervivència. Recuperem els problemes que vam deixar aparcats, ens en trobem de nous o ens en creem més, i recuperem tot l'estrès que havíem oblidat. De ben poc ens serveixen els bons propòsits estiuencs de prendre'ns la vida amb més calma. Això, esclar, si és que els hem fet, perquè potser ens hem dedicat a pensar en com ser més competitius o, massa sovint, en com desbancar millor la competència. I és que els humans tenim una tendència innata a pensar en el futur, però no sempre ho fem en la direcció correcta.

L'EXAGERADA COMPETITIVITAT que reinventem cada dia ens deixa poc marge per a la relaxació, malgrat els greus perjudicis que l'estrès té en la nostra salut, com ens han recordat els entesos que fa uns dies s'han reunit a Barcelona per celebrar un congrés mundial de cardiologia. Però del cor en parlaré al proper article. En aquest vull parlar de supervivència, o més aviat de tot el contrari, d'extinció.

LA HISTÒRIA DE LA VIDA NO ÉS NOMÉS un llarg procés d'evolució i adaptació, sinó també un llarg i continu degoteig d'extincions, en el qual destaquen breus períodes geològics en què de manera sobtada han desaparegut un altíssim percentatge d'espècies. Es coneixen vint grans extincions massives, cinc de les quals han estat especialment catastròfiques. La primera, fa 435 milions d'anys, va acabar amb una bona part de la fauna marina. La segona, fa 367 milions d'anys, va eliminar moltes espècies de peixos i d'invertebrats marins. La tercera, la més gran de tots els temps, fa 245 milions d'anys, va acabar amb un 90% de les espècies terrestres i marines. La quarta, fa 210 milions d'anys, va extingir un 75% dels invertebrats marins i tots els rèptils mamífers. Finalment, la cinquena, fa uns 65 milions d'anys, va eliminar tots els dinosaures i moltes altres espècies, cosa que permeté l'explosió vital dels mamífers. I és que a cada extinció l'ha seguida un fèrtil període de formació de noves espècies i d'evolució.

ENS EXTINGIREM ELS HUMANS? L'estudi de les extincions i de les causes que les provoquen és certament difícil, atès que no és possible fer-ne experiments crítics. Les proves les trobem en el passat, en els fòssils i en el registre geològic, però els pocs fòssils que es recuperen i les idees preconcebudes dels investigadors acostumen a provocar un important biaix en les conclusions. Ara bé, hi ha una sèrie de regularitats que es poden tenir em compte. En primer lloc, totes les espècies són temporals i s'acaben extingint. No n'hi ha hagut mai cap que hagi sobreviscut més de 10 milions d'anys, una fracció ridícula de temps si considerem que la vida a la Terra té més de 3.800 milions d'anys. Segon, les espècies que tenen més probabilitat d'extingir-se són les formades per poblacions relativament petites, i generalment la seva extinció és deguda a la competència amb altres espècies que n'usurpen

GUILLEM CIFRE

“Espècies que presenten una distribució àmplia, com la humana, tenen un període de permanència vital més llarg. Però hi ha exemples recents d'animals que complien aquest requisit i que s'han extingit ràpidament”

l'hàbitat i les desplacen, o a canvis en el seu entorn immediat. En aquest sentit, els humans, amb la nostra activitat modificadora del medi ambient, som responsables d'un elevat nombre d'extincions recents, però d'això ja en vaig parlar (AVUI del 24/10/05). Tercer, l'extinció simultània de moltes espècies és deguda a situacions d'estrès catastròfic que afecten tots o la major part dels ecosistemes terrestres, com ara impactes de meteorits, glaciacions o grans erupcions volcàniques. Finalment, les espècies que presenten una distribució àmplia, com la humana, tenen un període de permanència vital més llarg. Però hi ha exemples recents d'animals que com-

plien aquest requisit i que s'han extingit ràpidament, com el pollastre de les praderies.

TORNANT A LA PREGUNTA RETÒRICA sobre la nostra extinció, emmarcada en la tendència innata que els humans tenim a pensar en el futur, certament l'àmplia distribució planetària afavoreix que tinguem una llarga permanència com a espècie. Aquesta àmplia distribució és deguda al gran avantatge adaptatiu que ens suposa la nostra capacitat mental, la qual ens ha permès pensar en el futur i anar millorant progressivament el control que tenim sobre l'entorn i les malalties. Però, ho estem gestionant bé? El control excessiu de l'entorn, ¿no n'està accelerant la degradació, afavorint una situació d'estrès catastròfic? El món industrial que hem generat i que certament ens permet una estabilitat sense precedents en la història de la humanitat, ¿no ens està provocant noves malalties i situacions límit, com l'estrès? ¿O potser gràcies a aquest control podrem fer miques el rècord de permanència vital? ¿Evitarem la nostra extinció o l'accelerarem? Les nostres decisions afecten la manera com la història i l'evolució determinaran quan i com ens hem d'extingir. Decididament, per construir el futur no n'hi ha prou examinant el passat i imaginant-nos el futur: s'ha de pensar en present.